

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

Laatustrategian pitäisi tukea lukion kehityksen suuntaa ja helpottaa laadun arviointia. Sekä lukion kehittämisessä että laatustrategian työstämisessä laaja-alainen osallistaminen on tärkeää. Jotta strategia onnistuu, tarvitsevat koulutuksen järjestäjät, lukiot ja niiden rehtorit konkreettisia mittareita.

Johdanto

Olenainen lause: 'Laatustrategia toimii koulutuksen järjestäjän TUKENA laadun ja laadunhallinnan kehittämisessä.'

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

Ymmärrettävästi visio on toteava. Sellaisena hyvä.

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

Kuvaus pitää paikkansa.

Keskeiset toimijat

Toimijoiden roolit on määritelty hyvin. Kappaleen ensimmäinen lause 'Koulutuksen laatu rakentuu toimijoiden yhteistyönä', kuvaa olennaisen. Nykylukiota on kehitettävä rohkeasti ja visionäärisesti. Viimeisinä vuosina tehdyt uudistukset yhtäältä eivät ole riittäviä, toisaalta vesittyivät korkeakoulujen hakumenettelyn uudistuksen vaikutusten vuoksi.

Toimintaympäristön kuvaus

'Opetushallituksen ennakointitietojen mukaan yli puolessa avautuvista työpaikoista ja jopa 80 prosentissa kokonaan uusista työpaikoista tullaan edellyttämään korkeakoulutasoista osaamista. Samalla geneeristen taitojen, itseohjautuvuus- ja tiedonhankintataitojen ja yleissivistyksen merkitys kasvaa entisestään.'

‘Tulevaisuuden yleissivistys rakentuu laaja-alaiselle osaamiselle, jossa ilmiöitä tarkastellaan sosiaalisen, ekologisen, kulttuurisen ja taloudellisesti kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Sen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet.’

Yllä olevat ovat erinomaisen hyviä huomioita, mutta melko pitkälle ristiriidassa lukioden todellisuuden kanssa. Oppiainekeskeisyys ja yksinkertainen tiedon opettelu korostui entisestään korkeakoulujen opiskelijavalintauudistuksen jälkeen. Opiskelijoiden intresseissä ensisijaista on pääsy seuraavaan opiskelupaikkaan, ei yleissivistys. Valitettavaa, mutta näin on.

‘Lukio-opinnot on koettu kuormittavina ja lukiolaisten hyvinvoinnin ja jaksamisen kehityssuunnista on oltu huolissaan useiden vuosien ajan.’

Tärkeä huomio. Tätä tulisi tarkastella suhteessa lukion oppimäärään. Tiedon käsittely, soveltaminen ja itsessään monimutkaistuminen on tehnyt lukio-opinnoista huomattavasti vaativammat verrattuna aiempiin vuosikymmeniin. Lisäksi digitalisaatio on lisännyt opiskelijoiden taitovaatimuksia. Jos jaksamista ei tutkailla yhdessä lukion oppimäärän, oppiaineiden määrän ja taitojen (esim. Digi- ja laaja-alaiset), hyvinvoinnin alamäki jatkuu.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

-

Laadukas oppiminen

‘Lukiossa noudatetaan yhteisesti sovittua arviointikulttuuria, mikä edellyttää, että yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä on dokumentoitu, ja että niiden toteutumista seurataan.’

Tästä lauseesta on hyvin vaikea saada kiinni. Mitä siis tarkoittaa yhteisesti sovittu arviointikulttuuri? Ketkä ovat yhdessä sopineet?

Hyvinvointi ja osallisuus

Kappaleessa määritellyt tavoitteet ovat erinomaisia. Viimeinen lause, ‘Laadunhallintaan osallistumisen periaatteet ja laadun kehittämisen prosessit on dokumentoitu esimerkiksi osana oppilaitoksen lukuvuosisuunnitelmaa.’ jää liian avoimeksi.

Kehittyvä toimintakulttuuri

Hyvä kappale, jossa on konkretiaa tavoitteissa. Mittarit voisivat olla konkreettisemmin avatut.

Saavutettava lukiokoulutus

Poliittisesti korrektisti kirjoitettu kappale.

Laatustrategian toteuttamisesta

Tavoite määritelty hyvin. Luotto koulutuksen järjestäjien, koulujen ja rehtoreiden osaamiseen on vahva. Tuleeko mittareista toisiinsa verrattavia, kun vastuu ei ole keskitettyä?

Liite

Hyvä alku, tähän toivoisimme laajennusta.

Havila Marjo
Jyväskylän yliopisto - Normaalikoulu